

Nr 422.

Av herr **Lindén**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.*

Av det förslag till butiksstängningslag, som genom kungl. propositionen nr 96 förelagts innevarande års riksdag, vill det synas, som om de föreslagna bestämmelserna i § 11 och i övergångsbestämmelserna onödigt hårt, därest de komma att av riksdagen godkännas, begränsa de nu befintliga privata kioskernas möjligheter till tillfredsställande ekonomiskt utbyte av sin verksamhet. Lagförslaget torde bl. a. baseras på önskemålet att åvägbringa en nödvändig reglering av kioskhandeln. Det önskemålet är allmänt. Men det förefaller som om det skulle så småningom kunna realiseras, utan att de som nu med stöd av hittills gällande lag driva kioskrörelse försättas i betydligt försämrad ställning.

Lagförslaget angiver bl. a. tre olika alternativ för kioskhandelns ordnande:

1. Kiosk, som säljer tobak, skall hållas öppen och stängas i likhet med tobaksaffärer.

2. Kiosk, som avstår från tobaksförsäljning, må givas tillstånd till utsträckt tid för öppethållande.

3. S. k. trafikiosker medgivas utsträckt tid och rätt att hållas öppna viss tid på söndagar, även om från dem försäljas tobaksvaror.

Enligt uppgift torde antalet kiosker i landet kunna uppskattas till mellan sex- och sjutusen, därav c:a femhundra trafikiosker.

Därest den föreslagna lagen godkännes i oförändrat skick, ha de privata kioskägarna att välja mellan alternativ 1 och 2. Väljes alternativ 1, kommer kiosken att vara stängd på kvällen, d. v. s. under den tid, då dess försäljning av konfektyrer, frukt, blommor och tryckta skrifter är av någon särskild ekonomisk betydelse. Väljes alternativ 2 måste kiosken avstå från försäljning av tobaksvaror, vilken försäljning dock beräknas motsvara 30 % av kioskens affärsomsättning. Vilket alternativ, som än väljes, bliva möjligheterna till en dräglig försörjning för kioskidkaren starkt beskurna.

Enklast kunde väl svårigheterna ha lösts därigenom, att kioskerne utan vidare medgivits rätt att saluföra tobaksvaror. Det är svårt att förstå, att en sådan rätt skulle i någon nämnvärd omfattning inverkat på tobakshandlarnas förtjänstmöjligheter. Kioskernas tobaksförsäljning är redan nu obetydlig i förhållande till den, som sker genom kaféer och restauranger. Det finns ingenting, som motsäger antagandet, att den nya butiksstängningslagen i ännu högre grad kommer att överflytta tobaksförsäljningen till näringsställena. Ur flera synpunkter måste försäljning av tobaksvaror från automater böra betraktas som förkastlig. Automaterna äro dyra i inköp och underhåll. Köparen kan icke i något avseende kontrollera varans kvalitet

och för den uppväxande ungdomen innebär tobaksautomaterna ökade lätt-tillgängliga möjligheter till tobaksmissbruk och smygrökning.

Då jag emellertid delar departementschefens uppfattning att kioskhandeln måste regleras och att det icke kan ens för kioskidkarnas egen skull vara fördelaktigt, att vidgad försäljningsrätt lockar fram nya, med de förutvarande och nytillkomna kioskerna konkurrerande företag, skall jag icke föreslå någon ändring i de föreslagna bestämmelserna rörande varuslag.

Men det synes mig angeläget, att de svenska medborgare, som sedan den 1 juni 1938 driva kioskrörelse och som startat denna med stöd av hittills gällande bestämmelser icke genom åtgärder från statens sida försättas i ett sämre läge. Även om de initierade kunnat förutse en lagändring på området, finns dock icke anledning antaga, att flertalet av kioskägarna haft kännedom om en förestående revision av bestämmelserna rörande kioskhandeln. Tvärtom ha många på grund av sjukdom, invaliditet, arbetslöshet o. d. tvingats in i denna verksamhet såsom enda möjlighet till försörjning utan samhälleligt understöd. De flesta äro familjeförsörjare, och de friska, fullt arbetsdugliga kioskidkarna torde ha små möjligheter lära om till ett annat yrke och därigenom komma in i produktionsarbetet. Det synes mig därför vara anledning överväga, om dessa kioskidkare vid lagens ikraftträdande icke borde beredas en viss särställning. De sakkunniga ha medgivit, att den i § 11 föreslagna regleringen kan komma att föranleda svårigheter för vissa nu bestående företag. För att underlätta övergången föreslago därför de sakkunniga, att någon rubbning i de nuvarande förhållandena icke skulle inträda förrän två år efter lagens ikraftträdande. Då departementschefen emellertid dessutom utsäger, att hela den nya butiksstängningslagen erhåller provisorisk karaktär med en giltighetstid av tre år, räknat från och med den 1 januari 1940, synes det ligga nära till hands förutsätta, att någon rubbning av de nuvarande förhållandena beträffande kioskhandeln icke borde inträda under den tid, lagen har provisorisk karaktär.

Under hänvisning till det sålunda anförda hemställas,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag till övergångsbestämmelser i lag om tiden för idkande av detaljhandel och viss annan rörelse (butiksstängningslag) måtte för sin del besluta,

att näringsidkare, som vid nya lagens ikraftträdande med stöd av 15 § lagen den 30 maj 1919 bedriver rörelse under längre tid av dygnet än nya lagen medgiver och som drivit sådan rörelse minst sedan 1 juni 1938, må utan särskilt tillstånd fortsätta rörelsen på oförändrat sätt till och med den 31 december 1942.

Stockholm den 24 mars 1939.

Lars V. Lindén.